

niam puniri in extravag. 2 Pauli II; et in n. 3 addit doctrinam, quod illæ pœnæ non habent locum in conventionali simonia non completa ex utraque parte. Et explicat num. 5 excusationem non cadere in factum de quo tractat, *quia decentum fuit* (inquit) *ad dationem promissorum, quia cum effectu data sunt beneficia.* Et in num. 6 objicit fere fundamentum contrariæ sententiæ, quia ibi non est datum temporale pretium, sine quo non est simonia realis; et respondet negando minorem, nam quando simonia est per illicitam permutationem spiritualium, per traditionem utriusque partis fit realis, et capax pœnarum. Et addit (quod notandum est): *Et hoc jure sacræ pœnitentiariæ prætorium utilitur.* In alio item loco, cap. 23, num. 105, nihil dicit repugnans: imo generalem doctrinam tradit omnes has simonias comprehendentes, et similiter de illis generaliter ait, in d. Extravag. Et specialiter dicit, renunciationem non valere ex vi dictæ Extravag. At renunciatio solo jure ecclesiastico prohibita est, ut supra vidimus; ergo sentit Extravagantem extendi ad ea quæ sunt prohibita jure ecclesiastico; idque multis exemplis evidentissime declarat num. 107, § *Ad tertium*, et sequentibus. Reliqui etiam Doctores vel indistincte loquuntur de simonia reali, quando dicunt per jura, et potissime per illam Extravagantem puniri; vel supponunt illam simoniam, quæ est in permutatione beneficiorum, et similes, esse veras simonias, ut supra vidimus.

20. Potest igitur suaderi hæc sententia ex jure antiquo, quatenus in eo simpliciter damnantur hæc pacta, ut *continentia labem simoniæ*, cap. *Cum olim*, cap. *Quæsitum*, de Rerum permutatione. Item non parum urget e. *De hoc*, de Simonia, ubi perpetua depositione punitur simonia commissa per promissionem beneficii pro suffragio in electione ad episcopatum, tanquam *gravissimum scelus*, utique simoniæ; et tamen illa simonia est quia prohibita. Et licet in his antiquis juribus hæc simonia non puniretur censura lata ipso jure, tamen recte ostendunt de qua censura loquantur noviora jura, quæ illam imponunt. Unde probatur ex d. Extravag. 2, de Simonia, quæ sic incipit: *Cum detestabile scelus simoniæ, tam divinorum quam sacrorum canonum auctoritas abhorreat, atque damnet.* Loqui ergo intendit ibi Pontifex de simonia, non solum divino juri, sed etiam sacris canonibus contraria. Deinde statim confirmat omnes pœnas a Romanis Pontificibus contra simoniacos quo-

modolibet latis. Sacri autem canones indifferenter puniunt simonias contra jus divinum et humanum, ut patet ex capitibus allegatis, et aliis quæ habentur, 1, quæst. 3. Et adverbium illud *quomodolibet*, multum ampliatur. Denique, eisdem verbis utitur ferendo pœnas; ait enim: *Qui quomodolibet, dando, vel recipiendo, simoniam commiserint; item: Quas contigerit simoniaca labe fieri.* His enim verbis utuntur alia jura ad explicandam hanc simoniam; ergo ex vi verborum comprehenditur sub pœnali lege; sed nec consuetudo, nec stylus Curiæ, nec antiqui Doctores, talem exceptionem fecerunt; ergo non est admittenda.

21. Ratione deinde confirmatur; primo, quia licet simonia sit contra solum jus ecclesiasticum, nihilominus est vera simonia, et simpliciter talis; ergo in omni rigore comprehenditur sub generali lege puniente simoniam in tali materia, quantum est ex parte vocis simoniæ, si aliunde non colligatur limitatio. Sicut lex lata generaliter contra committentes sacrilegium in loco sacro, non minus comprehenderet committentes sacrilegium contra legem ecclesiasticam solam, quam contra divinam. Secundo, sive speculative illæ simoniæ distinguantur specie, sive non, et sive una sit magis propria, quam alia, tamen ad intelligendas leges magis est attendendus usus jurium, quam illa speculatio; at vero jura canonica indifferenter utuntur illa voce, et eisdem verbis detestantur et exaggerant contractus simoniacos contra jus ecclesiasticum et contra jus divinum, ut ex sæpe allegatis constat; ergo. Tertio, etiam Durandus, qui negat simoniam contra jus ecclesiasticum veram quoad culpam, dicit ita vocari, quia subjicitur pœnis veræ simoniæ. Denique sub opinione est, an pecuniam exigere pro ecclesiastico beneficio sit simonia contra jus divinum et humanum, et nihilominus certum esse illam esse in jure propriam simoniam, et maxime puniri; ergo non potest cum fundamento illa regula constitui, scilicet quod pœnæ latæ contra simoniam generatim non comprehendant simoniam prohibitam, sed contraria potius regula statuenda est, contra quam nihil obstat fundamentum contrariæ sententiæ, ut ex dictis patet.

22. *Exceptio in assertionem posita declaratur.* — Addidi vero exceptionem, nisi ex verbis aliqua talis restrictio colligatur: nam tunc clarum erit legislatores non voluisse, talem simoniam comprehendere, ut verbi gratia, in

CAPUT LVI.

DE CENSURIS VEL CANONICIS IMPEDIMENTIS QUÆ PROPTER PECCATUM SIMONIÆ IPSO JURE INCURRUNTUR.

1. Omnes simoniacorum pœnas, licet variæ numerari soleant, ad duo capita revocamus, sub quibus omnes comprehendemus, quas in particulari numerabimus. Primum caput est censurarum, ad quas revocamus alia impedimenta canonica, ut sunt irregularitas, infamia, et si qua alia sunt hujusmodi. Secundum caput est privatio omnium bonorum, sive spiritualium, sive temporalium per simoniam acquisitorum, sub quo etiam complectimur privationem aliorum beneficiorum, si fortasse hæc per aliquam simoniam incurritur. Nec vero nunc afirmamus omnes has pœnas per aliquam simoniam induci, id enim in discursu examinandum est; sed dicimus omnes pœnas simoniæ, de quibus inquirere oportet, sub his capitibus contineri; nam aliæ, quæ per sententiam judicium imponi possunt, ad nos non spectant, et ordinariæ arbitrariæ sunt; si fuerint vero in jure positæ, eas non omnino prætermittimus. In hoc ergo capite de Censuris, in sequentibus de aliis privationibus dicemus.

2. *Prima pars assertionis.* — Primo ergo dicendum est, per simoniam in ordine, in beneficio, et in ingressu religionis, incurri excommunicationem majorem, Papæ reservatam. Probantur singulæ partes. Et primum de simonia in ordine, dubitari potest an in jure antiquo lata sit hæc excommunicatio. Aliqui enim affirmant: primo, ex cap. *Reperiuntur*, 7, 1, quæst. 1, ubi contra ordinatum simoniace dicitur: *Fla eodem tempore se noverit anathematis opprobrio condemnatum.* Sed imprimis jus illud non est pontificium, sed ex Ambros. ibi refertur; habetur autem in Concilio Toletano VIII, cap. 3. Præterea in eo, non de omni ordine, sed de solo episcopatu videtur esse sermo. Nam in principio sic dicitur: *Vile pretium donant, ut pontificalis ordinis sublime culmen accipiant.* Infra vero dicitur: *Quicumque deinceps propter accipiendam sacerdotii dignitatem, etc.* Videntur autem hæc verba juxta priora esse intelligenda, recte enim pontificatus sacerdotii dignitas appellatur. Ex illo ergo textu non colligitur universaliter hæc censura. Deinde Glos. ibi dubitat an ibi nomen anathematis proprie sumatur pro ex-

lege puniente simoniam in beneficiis, recte dicimus non extendi pœnam ad venditionem pensionis, non quia illa venditio sit contra jus positivum; hæc enim ratio non sufficeret; sed quia pensio non est stricte beneficium, nec proprie, et lex pœnalis restringenda est ad proprietatem vocis, et ita illa exceptio fit ex parte materiæ, non ex qualitate simoniæ contra jus divinum vel humanum. Qui modus exceptionis non habet locum in permutatione beneficiorum, ut constat, multoque improbabilius est excipere simoniam quæ committitur, dando beneficium pro pensione ex pacto privato, quia illa simonia et est in beneficio, et contra jus divinum, quia revera datur beneficium pro pecunia, ut sæpe dictum est. Similiter in lege puniente simoniam in officiis ecclesiasticis, est probabile non comprehendere officia temporalia, ut oeconomi, advocati, quia non videntur esse officia ecclesiastica rigorose et proprie, quamvis res sit dubia. Certius exemplum esset de jure patronatus, quod sub tali lege non comprehenditur, non quia sit simonia contra jus ecclesiasticum, illud vendere, sed quia non est officium ecclesiasticum. Simili modo potuisset dubitari de lege puniente simoniam in ordine, an comprehenderet primam tonsuram, etiamsi talis simonia sit contra jus divinum, quia tonsura in rigore non est ordo, de quo infra.

23. Tandem addidi ad majorem explicationem, etiam posse e contrario contingere puniri per legem simoniam contra jus humanum, et non contra divinum, ut constat in excommunicatione lata contra simoniam confidentialem, quæ tota contra jus humanum est, ut supra est declaratum; et tamen illa pœna non extenditur extra illam materiam. Idem est de censura lata a Pio V contra renunciantes beneficia, aliter quam ab ipso præscriptum fuit, et sic de aliis. Et ratio est, quia interdum jura puniunt gravius quædam delicta contra jus humanum, quam alia contra divinum, quia frequentius committuntur, vel perniciosiora sunt communitati. Concludimus ergo non esse distinguendam simoniam punibilem, vel punitam ex parte pretii, seu doni pro quo spirituale commutatur, si prohibita est commutatio, nec ex parte juris quo prohibetur, sed ex actu prohibito, et materia circa quam versatur simonia, consideratis verbis legis pœnam ferentis. Et hæc videntur in generali sufficere; jam ad particularia descendamus.

communicatione, aut pro sola *remotione a participatione corporis et sanguinis Domini*: nam hæc fere verba in textu adduntur ad explicandam illam pœnam, quam Glossa vocat *separationem a corpore et sanguine Christi*. Præpositus autem suspensionem vocat, et ita dicit, illum esse canonem latæ sententiæ contra simoniacos, quantum ad suspensionem, non quantum ad excommunicationem; et præterea illam etiam suspensionem ait non incurri, donec delictum publicum sit, propter illa verba textus: *Ex quo constet execrabile Christo præparasse flagitium*. Et eandem sententiam sequitur ibi Turrec., n. 3, referens Hugonem, Raym. et Ulicum. *Et concordant* (addit) *alii Doctores*. Ex hoc ergo textu parum probatur.

3. Potest tamen illa censura tam pro ordinante, quam pro ordinato, saltem quoad sacros ordines sumi, ex c. *Quicumque sacros*, 12, 1, quæst. 1, quod creditur esse Gregorii aut Paschalis, et in eodem dicitur: *Scriptum est: Anathema danti, Anathema accipienti, hoc est simoniaca hæresis*. Sed ut verba ipsa præ se ferunt, et omnes exponunt, recte intelligitur anathema ferendum, ut idem sit, *anathema danti*, ac si diceretur, *anathematizetur dans*, idemque de accipiente. Præterquam quod citati Doctores per anathema intelligunt separationem a clericali munere, seu ab officio altaris. Et eodem modo intelligitur capit. *Placuit*, alias 22, eadem causa et quæst., ex Concilio Brachar. II c. 3, quod est antiquius Gregorio et Paschali, et tamen in eo etiam antiqua Patrum definitio allegatur, quæ ita statuit: *Anathema sit danti et accipienti*. Ubi Turrec. dicit, Patres illos fuisse Concilii Nicæni, sed locum non designat. Ego solum reperio in canon. 80 illius concilii, ex arabico translatis, in 49, sic haberi: *Ut nullus audeat ordinare Episcopum, aut sacerdotem, aut diaconum, pro quavis re data, sive ante ordinationem, sive post; et qui secus fecerit, deponatur, et quicumque contradixerit, Synodus eum excommunicat*. Et hic canon censetur allegari in c. *Pervenit*, 1, q. 3, et 16, q. 7, ubi contra Episcopos qui beneficia, seu jura decimarum et oblationum laicis conferunt, dicitur: *Sicut Nicæna Synodus de simoniaco censuit, et qui dat Episcopus, et qui recipiunt ab eo laici, sive pretio, sive beneficio, aeterni incendii ignibus deputentur*. Ex quibus ultimis verbis clare constat, nullam excommunicationem pro illa ferri. In prioribus autem verbum, *deponatur*, clare significat pœnam ferendam; illud vero, *Synodus eum excommunicat*, magis videtur

continere sententiam latam; sed expendo non ferri contra sic ordinantem, sed contra eum qui *contradixerit*; quo verbo significari videtur, qui per hæresim vel schisma damnationi illius criminis contradixerit. Præterquam quod ille canon usu receptus non est; imo non est omnino certus. Concludo igitur, ex solo jure antiquo non satis probari hanc excommunicationem ipso jure latam, et ideo in tomo de Censuris, inter excommunicationes in Decreto latas hanc non posuimus, secuti Navar., Cajet., Sylvest. et alios. Et ita etiam docuerunt expresse Præpos. et Turrec., cum aliis supra citatis, et sentit Innoc., in c. *Tanta*, de Simonia.

4. Probanda est ergo hæc assertionis pars ex jure novo, quod habetur in Extrav. Pauli 2 *Cum detestabile*, de Simonia, inter communes, ubi, postquam de simonia in ordine mentionem fecerat, subdit censuram excommunicationis latæ sententiæ, et Papæ reservatæ contra omnes, *qui quomodolibet, dando vel recipiendo, simoniam commiserint, aut quod illa fiat mediatores extiterint, seu procuraverint*. Quæ verba juxta communem interpretationem cadunt in utramque materiam præcedentem, ut latius diximus in 5 tomo, disp. 22, sect. 5, num. 25. Et optime confirmatur ex dictis et allegatis in capit. præced. ; solum potest hic inquiri quid nomine ordinis in hac materia intelligatur. In quo solum de prima tonsura potest esse dubium, quia de septem ordinibus nullum est, nec de episcopatu esse debet; tum quia probabilius forte est, esse verum ordinem; tum etiam quia jura maxime de illo loquuntur, cum de simonia tractant, ut ex citatis constat, et in eodem sensu loquuntur noviora jura; tum etiam ratio hujus prohibitionis non minus, imo quodammodo magis urget in consecratione Episcopi, quam in aliis ordinationibus.

5. *An prima tonsura spectet ad simoniam*. — De tonsura vero prima videtur esse posse dubium, quia non est verus ordo, et pœnæ sunt restringendæ. Et ita videtur sentire Lessius, d. c. 35, dub. 23. Contrarium vero sine ulla probatione vel allegatione affirmat Ugolin., Tab. 4, c. 3, num. 2, et c. 4, num. 1. Et mihi videtur verum, quia per primam tonsuram simpliciter constituitur aliquis in ordine clericorum, et hoc solet intelligi in jure nomine ordinationis, et in hoc sensu tonsura est ordo. Item, quia simonia in ordine quoad alias pœnas comprehendit simoniam in collatione vel acceptione tonsuræ, ut statim vide-

bimus. Denique, quia verba illius Extravagantis valde generalia sunt, *quomodolibet dantes et accipientes*. Addit vero Ugolin. extensionem ad notarium, vel ministrum, qui pro litteris dimissoriis vel sigillo, aliquid accipit, quam sumpsit ex Salzedo, in additione ad practic. Bernar., c. 91, verb. *Quinto*, qui dicit ita esse dispositum in Concil. Trident. sess. 21, cap. 1. Sed Concilium ibi nullam talem extensionem ponit, sed concludit: *Qui secus fecerint, tam dantes, quam accipientes, ultra divinam ultionem pœnas a jure inflictas ipso facto incurrant*. Ubi non imponit pœnam novam, sed confirmat pœnas a jure inflictas, ut bene expendit Lessius supra, dub. 24. Non est ergo verisimile incurere hanc censuram, qui absque simonia ordinem suscepit, etiamsi postea det aliquid pro titulo, cum ex vi dictæ Extravagantis illam non incurrat, quia non potest dici ordinem simoniace suscepisse, nec pro illo aliquid dedisse; et idem censeo de notario, et similibus. Imo, si Episcopus pure ordinem dedit, licet postea aliquid gratis oblatum accipiat, et peccet contra Concilii præceptum, non tamen hanc excommunicationem incurret, quia a jure inflicta non est pro illo crimine. Et si Concilium voluisset de novo illam imponere, certe clarius expressisset, cum sit gravissima pœna, et valde dura pro tali delicto.

6. *Secunda pars conclusionis circa beneficia*.

— Secunda pars assertionis, quæ est de simonia in beneficio, facilis est, nam licet pro illo crimine, antiquo jure non fuerit imposita excommunicatio ipso facto, in novo prædictæ Extrav. 2, de Simon., expresse lata est, et confirmata per dictam constit. 5 Pii V, et non indiget nova declaratione, præter traditam in materia de Censuris. Solum posset interrogari quid nomine beneficii in illa materia intelligendum sit, sed hoc explicabimus cap. sequenti, tractando de nullitate collationis. Nunc solum hanc generalem regulam statuimus, per illam simoniam in beneficio excommunicationem illam per se incurri, quæ sufficit ad irritandam beneficii acquisitionem, nam utraque pœna in eandem materiam cadit, ut ex contextu constat, et ibi amplius explicabimus. Dico autem per se, quia sine peccato non incurritur excommunicatio, et ideo si ignorantia excuset a culpa, excusabit ab excommunicatione, esto non faciat collationem esse validam, ut videbimus. Denique quoad personas extenditur illa censura ad quoscumque conferentes et acquirentes, atque etiam ad mediatores; sicut

etiam extenditur in simonia in ordine, ut ex textu constat, et notavit Cajetanus, in Sum., verbo *Excommunicatio*, capit. 72. Addunt præterea Sylvest. et Anton. extensionem hujus censuræ ad scientes, et non revelantes; sed hæc extensio non habetur in illa Extravag., sed solum præceptum, de quo in 5 tomo. latius dixi. Proponit item Navarrus, cons. 52, de Simon., novam quæstionem (ut ait ipse), an hæc excommunicatio incuratur per simoniam, quæ videtur esse parva ex parte pretii. Sed nobis non videtur dubium quin incuratur, quia illa simpliciter est peccatum mortale, ut supra definitum est; et ideo est causa sufficiens talis censuræ, ut ipse etiam resolvit.

7. *De ingressu religionis*. — Tertia pars assertionis erat de simonia in religione, quæ probatur ex Extravag. 2, inter communes de Simonia, quam late explicui in d. tomo, disp. 21, sect. 5, n. 5; et hic fere nihil addendum occurrat. Præsertim quia quoad moniales et conventus earum, revocata est illa pœna, ut ibi notavi; in religionibus autem virorum raro hæc simonia committitur, et pro casibus in quibus committi potest, sufficiunt quæ ibi sunt adnotata. Solum adverte ibi solum ferri hanc censuram, quando monasterium aliquid exigit ab ingressuro; non vero quando ipse sponte illud offert, ut expresse ibi declaratur, et merito, quia tunc non est simonia. Neque etiam incurritur, quando e converso ingrediens aliquid exigit a monasterio, ut ingredatur, etiamsi in hoc simoniam committi contingat, quia de hoc modo simoniæ nulla ibi mentio fit, et lex pœnalis non extenditur ultra casum expressum. Notari etiam potest censuram hanc incurri, non solum si tempore professionis simonia committatur, sed etiam in ipso ingressu, et receptione ad habitum, quia textus absolute loquitur de volentibus ingredi. Probabile autem est, licet culpa simoniæ etiam in receptione ad habitum pro pretio committatur, ut supra diximus, nihilominus, quia receptio ad religiosum statum, et traditio rei spiritualis, quæ ibi præcipue emitur, non consummatur usque ad professionem, non incurri hanc censuram usque ad professionem, ita ut licet receptio ad habitum fuerit simoniaca, si postea factum retractetur, et pecunia, vel non recipiatur, vel reddatur, et professio mere gratis admittatur, non incuratur hæc excommunicatio. E converso autem licet receptio ad habitum gratis facta fuerit, si tempore professionis aliquid exigatur, illud sufficit, quia ibi actus plene consummatur.

8. *De suspensione.*—Secundo, dicendum est suspensionem aliquam ipso jure imponi, propter simoniam in tribus dictis materiis commissam. Et primo (quia brevius expediri potest), in eadem Extravag. 1, de Simon., suspensio imponitur conventui consentienti in talem simoniam, circa quam ponderari possunt omnia quæ de excommunicatione diximus, et non indiget nova expositione, ut etiam dixi in citato loco 5 tom., sect. 6, in ultimis verbis. Solum videri potest obscurum, quia non declaratur in illo textu a quo fiat talis suspensio, sed simpliciter dicitur: *Suspensionis sententiis eo ipso decernimus subjacere.* Sed hoc declarandum est juxta generales regulas suspensionum, traditas in d. tom. 5, disp. 25, a sect. 2, numer. 7, et disp. 26, sect. 1, per totam. Ex quibus probabilius videtur suspendi ibi capitulum ab omni actu seu officio capitulari, quod jurisdictionem vel administrationem ecclesiasticam requirat; nam illud subjectum non est capax alterius suspensionis, et tota illa in rigore comprehenditur sub absoluta sententia suspensionis. Dicere vero posset aliquis, apparenter limitari illam suspensionem ex materia de qua lex illa fertur, ita ut censeatur suspendi capitulum a sola receptione religiosorum, quod esset probabile, si in textu daretur aliquod indicium hujus limitationis vel relationis pœnæ ad talem materiam. Quia vero textus nimis absolute loquitur, et suspensionem illam imponit capitulo, loco excommunicationis majoris, cujus capitulum non est capax, ideo priori expositioni omnino standum videtur.

9. Secundo imponitur hæc censura suspensionis ipso jure, recipientibus ordines simoniace, ut expresse habetur in d. Extrav. 1, de Sim. De qua re sufficiunt dicta in d. 5 tom., disp. 33, sect. 4, a num. 31, ubi etiam explicui quando ordinatus maneat suspensus recipiendo ordines a simoniaci Episcopo, etiamsi ordinatio ipsa simoniaca non sit. Item declaravi, hanc suspensionem requirere culpam ex parte ordinati, et non incurri ab eo qui bona fide ordinatus est, interveniente pretio per aliquem tertium, ipso invincibiliter ignorante, quia hæc suspensio est pœnalis, et ideo non incurritur, cessante culpa, nec ex jure aliud colligitur, ut ibi ostendi. Nec videtur probabile, quod quidam dicunt, verba illa dictæ Extravag., *Qui simoniace ordinati fuerint, etc.*, intelligenda esse scienter, sive ignoranter, quia si in ipsa ordinatione simonia committitur ab ordinante, re ipsa alius simoniace ordinatur, licet ignoret. Hæc, inquam, ampla in-

terpretatio probabilis non est; tum quia est contra generale regulam interpretandi leges odiosas et pœnales; tum etiam quia manifesta intentio Pontificis per illa verba fuit punire culpam ordinati; tum denique quia falsum subsumit, et male colligit; nam simoniace ordinari, est ordinari committendo simoniam, et ideo non sequitur, si collator simoniace ordinat, alterum simoniace ordinari.

10. Quia vero in illo loco hanc suspensionem solum exposuimus, quatenus in corpore juris continetur, hic addere oportet quæ extra corpus juris circa illam sunt a Pontificibus addita. Primo ergo Pius V, in d. Constit. 5, circa ordinatum simoniace, sic statuit: *Quicumque detestabile vitium simoniace pravitalis convictus fuerit commisisse in consequendis ordinibus, eo ipso ab illorum executione per decennium, sine spe dispensationis sit suspensus, et per annum carceribus mancipetur.* Ubi est notandum, suspensionem hanc ex vi juris antiquioris perpetuam esse, nisi absolutio ejus a Pontifice Summo obtineatur; non fuit ergo mens Pii illam reducere ad solum decennium, non enim voluit pœnam lenire, sed augere, ut ex verbis ejus constat. Addidit ergo hoc gravamen, ut pro decennio careat sic suspensus spe dispensationis, ita ut ordinario jure servato, non sit ei danda licentia, ut tali suspensione absolvi valeat. Hoc autem gravamen non incurritur, nisi post sententiam declaratoriam judicis, ut ex ipsis verbis constat. Unde si aliquis non est convictus, nec condemnatus, poterit ante illud tempus absolutionem impetrare; postquam vero convictus est, non est dispensandus per decennium; et illo transacto, incipiet quidem habere spem dispensationis, seu absolutionis, non tamen statim manebit liber a censura, sed indigebit absolutione, Pontificis auctoritate conferenda, tum ex vi antiqui juris, ut dixi, tum ex vi posterioris, a Sixto V lati in Bulla contra male promotos, quæ incipit: *Sanctum et salutare.* In qua extendit omnes pœnas ibi latas contra clericos aliis modis male promotos, ad promotos per simoniam; pœna autem suspensionis ibi fertur his verbis: *Clericos posthac male promotos, ab executione, ministerio, et exercitio ordinum susceptorum, et ab omni spe et facultate ascendendi ad alios superiores perpetuo suspensos declaramus.* Per quæ verba non augetur in se hæc pœna ultra id quod ex jure communi habet, sed exaggeratur difficultas obtinendi dispensationem ejus, præsertim ad ascendendum ad superiores ordines. Et quamvis pœnæ illæ fue-

rint per Clementem VIII moderatæ, et ad jus commune revocatæ quoad alios defectus, non vero quoad simoniæ vitium, ut in ea continetur. Et hæc quoad ordinatos.

11. *Circa conferentes ordines.*—Superest ut dicamus de conferentibus ordines, de quibus quidam dicunt, per jura antiquiora quam dicta Extravagans non incurri suspensionem ipso jure, si fuit simonia occulta, donec per notorietatem rei, vel per confessionem in judicio, aut judicis sententiam crimen sit publicum. Ei in hoc constituunt differentiam inter ordinatos et ordinantes, quod illi statim manent suspensi ex vi ordinationis vitiosæ, quam canones *irritam* hoc sensu vocant, quia non dat usum seu executionem ordinum, et ideo ordinatus suspensus manet, sive occultus, sive publicus sit; ordinans vero minime, donec sit publicus simoniacus. Quæ differentia colligi potest ex cap. *Si quis Episcopus*, 1, quæstione 1, ubi de ordinatore dicitur: *Proprii gradus periculo subjacebit.* De ordinato vero: *Nihil ex hac ordinatione proficiat.* Sic etiam in capit. *Ordinationes*, 114, ordinationes falsæ dicuntur, et cap. *Si quis*, 108, tales ordines scienter suscepti a simoniaco dicuntur irriti. Et similia sunt multa jura, quæ de ordinatis tantum loquuntur, et ad ordinantes extendi non debent, quia nec est omnino similis ratio, nec si esset, in tali materia haberet locum extensio. Et in hanc sententiam videtur inclinare D. Thom., d. q. 100, art. 6, ad 1, ut sequitur ibi Sot., q. 8, art. 1, ad 1, dum distinguunt inter ordinatum et ordinantem, et primum dicunt esse suspensum quoad se, et quoad alios; secundum vero tantum quoad se, donec publicum sit crimen. Quæ distinctione usi sunt etiam aliqui ex canonistis, ut Præpos. in cap. *Statuimus*, 2, quæst. 1, num. 4, et indicat Innoc. in cap. penult. de Sim.; sequitur Sylvest., verb. *Suspensio*, q. 7, et sentit etiam procedere post Extravag. Paul II, quod etiam sentit Soto.

12. *Triplex tempus distinguitur.*—Dico tamen nunc non posse admitti distinctionem hanc: possunt autem distingui tria tempora. Primum antiquius illorum jurium quæ habentur in Decreto; et pro eo tempore est probabilis illa distinctio, licet dubia, ut sentit Glos. per textum ibi, cap. *Reperiuntur*, in 1, q. 1. Nam c. *Quicumque sacros*, ibidem, æque dicitur: *Qui sacros ordines vendunt aut emunt, sacerdotes esse non possunt; vendunt autem ordinantes pro pretio, emunt ordinati.* Et in cap. *Quibusdam*, 117, sicut de ordinatis dici-

tur: *Cum sacerdotalis ordo in his cecidit* (id est, in ipsa receptione), *foras quoque* (id est, in usu) *diu stare non poterit*; ita infra de ordinantibus dicitur: *Qui in templo Dei columnas vendere præsumpserunt, eorum Deo judice Cathedræ ceciderunt.* Ubi Glossa dicit, ipsos etiam occultos esse ipso jure suspensos.

13. *Secundum tempus.*—Secundum tempus est jurium quæ habentur in decretalibus, et de illo tempore non dubito quin hæc suspensio jure ipso incuratur tam in ordinante, quam in ordinato. Nam id expresse probatur ex c. penult. de Simon. Ibi enim ordinator dicitur manere suspensus, et nihil distinguitur inter occultum et publicum, ut in dicto loco 5 tom. latius expendi. Et ita simpliciter docuerunt ibi Innoc., Panormitanus et alii. Item Abb., Anani. et Felin., in cap. *Per tuas*, eod.; Præpos., cum Gloss. in cap. *Si quis a simoniaco*, 1, quæst. 1, et Glossa expresse in cap. *Præter*, § *Verum*, verb. *Officium*, 32 distinct.; Navarrus, in dicto cap. 23. num. 111, verb. *Secundo*, idem sentit, quatenus indistincte loquitur de simonia in ordine, et adducit cap. *Tanta*, et alii citant cap. *Per tuas*, de Simon., quæ non tam clare mihi probant, sicut d. capit. penultim. Propter quod in citato loco censui, ex vi decretalium suspensionem hanc, quæ ab ordinante ipso jure incurritur, tantum esse triennalem, quia in d. capit. ultimo non ponitur diuturnior, et in alio non videtur satis clare imponi simpliciter et ipso jure, etiamsi Innoc. et Panormitanus aliter sentiant. Dicunt vero aliqui, illam suspensionem esse specialem in casu illius textus, et non esse extendendam ad alios. Sed non placet, quia lex illa non nititur in illo casu materiali (ut sic dicam), sed in simonia in ordine, quæ levior in illo casu apparet. Unde potius canonistæ ibi frequenter dicunt, in illo casu suspensionem fuisse triennem, propter diminutam rationem simoniæ, alioquin vero esse perpetuam. Quod etiam nobis non placuit citato loco, quia non sunt pœnæ augendæ sine majori fundamento.

14. *Tertium tempus.*—Tertium tempus est a tempore Pauli II, et de hoc censent aliqui, hanc suspensionem simpliciter et sine limitatione temporis esse impositam ordinantibus, æque ac ordinatis simoniace. Sed obstat, quod in dict. Extravaganti solum dicitur: *Declaramus quod omnes illi qui simoniace ordinati fuerint, a suorum sint ordinum executione suspensi.* Respondent aliqui, verba illa, *qui simoniace ordinati sunt*, non passive tantum, sed